

۸۰

گنجینه

گزیده بیانات آیت الله عابدینی

خطبه‌های نماز جمعه

۶ اسفندماه ۱۴۰۰

سازمان مجامع قرآنی

نشریه ذکر جمعه
با هدف انتشار گزیده بیانات
ائمہ جمعہ قزوین در خطبہ‌های
نماز جمعه، ہر ہفتہ بہ صورت
الکترونیکی از طریق شبکہ‌های اجتماعی
ستاد نماز جمعه منتشر می‌گردد.
لازم بہ ذکر است متن بیانات ائمہ
محترم جمعہ، با حذف و اضافات و
ویرایش ہمراہ است و سعی شدہ
است جهت مطالعہ و بہرہ جویی
ہرچہ بہتر مخاطبین گرامی،
اہم محورہا ارائہ گردد.

خطبه اول

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ
الْأَنْبِيَاءِ وَالْمُرْسَلِينَ أَبِي الْقَاسِمِ الْمُصْطَفِيِّ مُحَمَّدٍ
وَأَلِهِ الطَّيِّبِينَ الظَّاهِرِينَ المَعصومِينَ وَاللَّعْنُ الدَّائِمُ
عَلَى أَعْدَائِهِمْ أَجْمَعِينَ مِنَ الْآنَ إِلَى قِيَامِ يَوْمِ الدِّينِ.
﴿يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ شَاهِدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا
وَدَاعِيًا إِلَى اللَّهِ بِإِذْنِهِ وَسِرَاجًا مُنِيرًا﴾^١

بعثت رسول اکرم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ

از آنجا که به ایام مبعث رسول گرامی اسلام صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ نزدیک می شویم، در این خطبه فرصت داریم عرضی داشته باشیم در خصوص آنچه از تقوا دنبال می کنیم و آنچه خدای متعال برای سعادت خودمان و اهل عالم، توسط رسول اکرم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ عنایت فرموده است. در خطبه اول، به این معنا توجه می کنیم و این نعمت

۱. ای پیامبر! به راستی ما تو را شاهد [بر امت] و مژده رسان و بیم دهنده فرستادیم و تو را دعوت کننده به سوی خدا به فرمان او و چراغی فروزان [برای هدایت جهانیان] قرار دادیم (احزاب: ۴۵ و ۴۶).

بزرگ خدای متعال را قدر می دانیم. [خداوند در] آیه
دوم سوره مبارک جمعه فرمود:

﴿هُوَ الَّذِي بَعَثَ فِي الْأُمِّيِّينَ رَسُولًا مِنْهُمْ يَتْلُو
عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ
وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ مُبِينٍ﴾

رسولی از جنس خود انسان‌ها برای آن‌ها مبعوث
کردیم که آیات کلام خدا را برای مردم تلاوت می‌فرماید
و مردم را از آلودگی‌ها پاک می‌کند. شرک (شریک
قراردادن برای خدا)، ریا، دروغ، ظلم و حرام آلودگی
به حساب می‌آید. رسول گرامی اسلام صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ آیات الهی
را برای مردم تلاوت می‌فرماید و آن‌ها را از آلودگی
ها نجات می‌دهد. خواه این آلودگی اعتقادی باشد،
مثل شرک و کفر؛ خواه رفتاری و اخلاقی باشد؛ خواه
عبادی باشد، مثل کرنش در مقابل بت‌ها و امثال آن؛
خواه دنیاپرستی باشد. همه این‌ها آلودگی هستند.
رسول گرامی اسلام صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ آمدند که نسخه شفا بخش
آیات الهی را تلاوت کنند تا ما را از بیماری‌های گوناگون
خطرناکی نجات دهند که ما را آلوده می‌کنند.
وقتی ظرف وجود ما از آلودگی‌ها پاک شود،

۱ . اوست که در میان مردم بی‌سواد، پیامبری از خودشان برانگیخت تا آیات او را بر آنان بخواند و آنان را [از آلودگی‌های
فکری و روحی] پاکشان کند و به آنان کتاب و حکمت بیاموزد، آنان به یقین بیش از این در گمراهی آشکاری بودند.

نماز جمعه

نامه اش و هر خطبه اش

ش

رسول گرامی اسلام صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ کتاب و حکمت را روزی دل های ما می کند. اگر این ظرف دل پاک نباشد، آیات قرآن که در آن قرار بگیرد، نتیجه دیده نمی شود؛ یعنی صاحب دل آیه قرآن را درک نمی کند. اما اگر دل از آلودگی ها پاک شود، قرآن را می فهمد و قدر پیغمبر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ، فاطمه زهرا، امیرالمؤمنین و اولاد امیرالمؤمنین عَلَيْهِمُ السَّلَامُ را می شناسد؛ برای اینکه [خداوند] فرمود:

﴿إِنَّهُ لَقُرْآنٌ كَرِيمٌ فِي كِتَابٍ مَكْنُونٍ لَا يَمَسُّهُ إِلَّا الْمُطَهَّرُونَ﴾^۱

همان طور که قرآن را فقط پاکان می فهمند، هرچه پاکی زلال تر و دقیق تر شود، خدا فهم قرآن را هم بیشتر روزی می کند. ولایت اهل بیت عَلَيْهِمُ السَّلَامُ همین طور است. اگر بخواهیم ولایت اهل بیت عَلَيْهِمُ السَّلَامُ را بفهمیم و اگر ذائقه جان ما بخواهد لیاقت پیدا کند که شیرینی ولایت اهل بیت عَلَيْهِمُ السَّلَامُ را بچشد، باید خودمان را از هر آلودگی پاک کنیم. هرچه پاک تر شویم، ارادت، تعلق خاطر و محبت ما به قرآن و اهل بیت عَلَيْهِمُ السَّلَامُ افزایش پیدا می کند و سهم ما از این معانی و معارف ملکوتی

۱ . یقیناً این قرآن، قرآنی است ارجمند و باارزش [که] در کتابی مصون از هرگونه تحریف و دگرگونی [به نام لوح محفوظ جای دارد.] جز پاک شدگان [از هر نوع آلودگی] به [حقایق و اسرار و لطایف] آن دسترسی ندارند (واقعه: ۷۷ تا ۷۹).

خدای متعال بیشتر خواهد شد. اگر پاک باشیم، با قرآن انس پیدا می کنیم، آیات قرآن را می فهمیم، به اهل بیت علیهم السلام علاقه مند می شویم و سخنان و فرمایش های آن ها را می فهمیم که تبیین و تفسیر حقایق قرآنی است. تقوا پاکی است. باید با تقوا سراغ قرآن و اهل بیت علیهم السلام برویم.

خدای متعال در آیه دوم از سوره مبارک جمعه، نعمت بزرگ رسالت رسول گرامی اسلام صلی الله علیه و آله و مبعث آن حضرت را بیان فرمود. در آیه ۱۶۴ سوره مبارک آل عمران، تعبیر دیگری را با همین معنای آیه سوره جمعه می فرماید:

﴿لَقَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ إِذْ بَعَثَ فِيهِمْ رَسُولًا
مِّنْ أَنفُسِهِمْ يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ
الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ
مُّبِينٍ﴾

خدا بر مؤمنان منت گذاشته که برای آن ها پیغمبری از جنس خودشان مبعوث فرموده است. خیلی نعمت مهمی است که خدای متعال منت می گذارد و این

۱ . یقیناً خدا بر مؤمنان منت نهاد که در میان آنان پیامبری از خودشان برانگیخت که آیات او را بر آنان می خواند، [از آلودگی های فکری و روحی] پاکشان می کند و کتاب و حکمت به آنان می آموزد. به راستی که آنان پیش از آن در گمراهی آشکاری بودند.

نعمت را به «مؤمنان» نشان می‌دهد. کسانی که جنس آن‌ها از ایمان نیست و تعلق خاطری به خدا ندارند، نمی‌فهمند پیغمبر کیست و [اگر] بگوییم پیغمبر چنین فرمودند، برایشان اهمیتی ندارد. جایگاه پیغمبر را نمی‌فهمند و اعجاز بزرگ و ماندگار و جاویدان پیغمبر را که قرآن کریم باشد، هرگز درک نمی‌کنند.

کسی درک می‌کند که قلباً مؤمن باشد. کسانی که قلبشان با ایمان ارتباط دارد، جایگاه با عظمت رسول اعظم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ و بعثت آن حضرت و معجزه او را که قرآن کریم است درک می‌کنند. همچنین ثمرات وجودی آن حضرت و استمراردهنده مسیر او را که اهل بیت عصمت و طهارت عَلَيْهِمُ السَّلَامُ هستند، درک می‌کنند و به آن‌ها عشق می‌ورزند. با قرآن و اهل بیت عَلَيْهِمُ السَّلَامُ زندگی‌شان را نورانی می‌کنند، از استرس‌ها و اضطراب‌ها نجات پیدا می‌کنند و فضای معنوی در زندگی آن‌ها حاکم می‌شود.

[خداوند] در سوره مبارک فتح فرمود:

﴿هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَىٰ وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ ۚ وَكَفَىٰ بِاللَّهِ شَهِيدًا.﴾

۱ . اوست که پیامبرش را با هدایت و دین حق فرستاد تا آن را بر همه ادیان پیروز کند. کافی است که خدا [بر وقوع این حقیقت]

خدای ما آن خدایی است که رسول خود را با هدایت و دین حق [فرستاد]. «دین حق» یعنی دین‌های ساخته‌آدم‌ها حق نیستند. برای اینکه انسان در آن حدی نیست که بتواند دین بیاورد. انسانی که خودش را نمی‌شناسد و اسرار وجودی خودش را نمی‌فهمد، چطور می‌تواند برای بشریت قانون بنویسد و دین تعیین کند؟ خدایی که انسان را می‌شناسد، [اسرار] قبل از پیدایش انسان را می‌داند، عاقبت عالم در دست اوست و اسرار وجودی انسان آفریده به دست اوست، او می‌تواند برای انسان برنامه تنظیم کند. دین خدا برنامه تنظیم شده‌ی خدای متعال برای زندگی انسان، سعادت انسان و جلوگیری از شقاوت و سقوط انسان است. او می‌تواند قانون گذار باشد. این رسول آمده است که این دین حق را به تمامیت دین حاکم کند. یعنی اگر انبیای گذشته هم با دین آمدند، دین آن‌ها در مقابل دین پیغمبر ما نیست. اگر در مقابل آن بود، «ادیان» می‌شد: دین موسی، دین عیسی، دین ابراهیم یا دین پیغمبر خاتم هرکدام دین [جدایی] می‌شد. نفرمود: این پیغمبر آمد تا

دین او بر ادیان [دیگر] پیروز شود؛ [بلکه فرمود:] این پیغمبر آمد که دین او کلیت دین را تحت پوشش قرار بدهد. لذا ما می‌گوییم دین ما شجره است:

﴿أَلَمْ تَرَ كَيْفَ ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا كَلِمَةً طَيِّبَةً كَشَجَرَةٍ طَيِّبَةٍ أَصْلُهَا ثَابِتٌ وَفَرْعُهَا فِي السَّمَاءِ ۚ تُؤْتِي أُكْلَهَا كُلَّ حِينٍ بِإِذْنِ رَبِّهَا ۗ وَيَضْرِبُ اللَّهُ الْأَمْثَالَ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ﴾^۱

«شجره» یعنی درخت. نفرمود: اشجار. نفرمود: هر کدام از دین‌ها یک درخت هستند؛ [بله فرمود: فقط] یک درخت هست. این درخت از زمان آدم کاشته شده و هر پیغمبر دیگری که آمده، به این درخت خدمت کرده، [آن را] آبیاری کرده و به مردم معرفی کرده است.

به تعبیر قرآن، ریشه این درخت در فطرت انسان است. یعنی فطرت انسان این درخت را می‌شناسد. اسم قرآن ذکر است؛ یعنی هرچه قرآن می‌فرماید، آدم‌ها با فطرت خود تطبیق می‌دهند و می‌بینند: عجب! جانا، سخن از زبان ما می‌گویی! خدایا! تو هرچه می‌گویی قبلاً به فطرت ما گفته‌ای. تو در قرآنت از عدالت

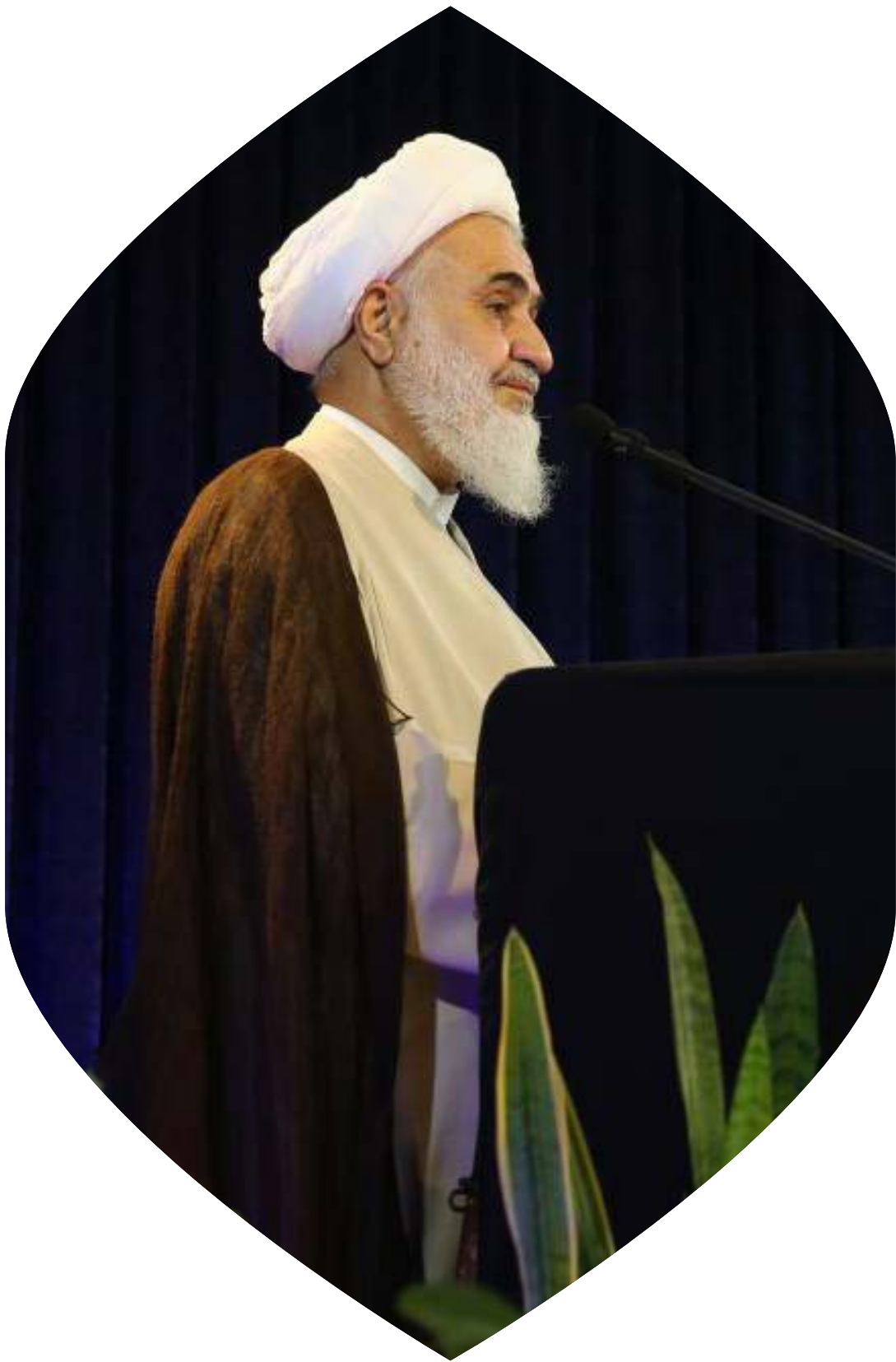
۱ . آیا ندانستی که خدا چگونه مثلی زده است؟ کلمه پاک [که اعتقاد واقعی به توحید است] مانند درخت پاک است: ریشه اش استوار و پابرجا و شاخه اش در آسمان است. میوه اش را به اجازه پروردگارش در هر زمانی می‌دهد. خدا مثل‌ها را برای مردم می‌زند تا متذکر حقایق شوند (ابراهیم: ۲۴ و ۲۵).

صحبت کرده ای: هر انسانی به فطرت خود مراجعه کند، [می بیند که] عدالت را دوست دارد. حتی اگر عملاً ضدّ عدالت عمل کند، نمی تواند با عدالت مخالفت کند. اگر خلاف عدالت کاری انجام دهد، وجدانش او را راحت نمی گذارد.

انسان به خدا تعلق خاطر دارد. [در] تمام عالم کسی را پیدا نکردند که با خدا ارتباط نداشته باشد. هرچند اسلام را نفهمیده باشد، کتاب های آسمانی را نشناخته باشد و با پیغمبران خدا ارتباط برقرار نکرده باشد؛ ولی معبود داشته است. برای همین هم انبیا عليهم السلام نیامدند که مردم را به عبادت زیاد تشویق کنند؛ بلکه آمدند که بگویند: چرا شما به هرچه می رسید عبادت می کنید؟! [معبودهای باطل را] کنار بگذارید و فقط خدای یگانه را عبادت کنید. برای اینکه فطرت انسان ها خدا را می داند، عبادت و عدالت را می شناسد و با رأفت، عطوفت، انسانیت و ارزش های انسانی آشناست.

[خداوند] فرمود: دین اسلام توسط رسول خدا صلی الله علیه و آله آمد تا بر هر آنچه انبیای گذشته آورده اند پیروز شود؛ یعنی به آن سامانه کمال ببخشد و نقشه انبیا عليهم السلام

گزیده بیانات آیت الله عابدینی در خطبه‌های نماز جمعه | ۶ اسفند ماه ۱۴۰۰

را کامل کند. نیامد در مقابل آن‌ها [قرار بگیرد؛ بلکه آمد] در کنار آن‌ها [باشد]. لذا در آخرالزمان با ظهور آقا، مولا و صاحبمان، مسیحیان هم پشت سر امام ما قرار می‌گیرند؛ برای اینکه حضرت مسیح عَلَيْهِ السَّلَام به امام زمان ما اقتدا می‌کند. این یعنی همه یکی می‌شوند. با دین پیامبر خاتم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ همه اهل عالم یکپارچه خواهند شد.

[خداوند] در آیه بعد فرمود:

﴿مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ تَرَاهُمْ رُكَّعًا سُجَّدًا يَبْتَغُونَ فَضْلًا مِنَ اللَّهِ وَرِضْوَانًا سِيمَاهُمْ فِي وُجُوهِهِمْ مِنْ أَثَرِ السُّجُودِ ذَلِكَ مَثَلُهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَمَثَلُهُمْ فِي الْإِنْجِيلِ كَزَرْعٍ أَخْرَجَ شَطْأَهُ فَآزَرَهُ فَاسْتَغْلَظَ فَاسْتَوَى عَلَى سُوقِهِ يُعْجِبُ الزُّرَّاعَ لِيغِيظَ بِهِمُ الْكُفَّارَ وَعَدَّ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ مِنْهُمْ مَغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا﴾

۱ . محمد صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فرستاده خداست. کسانی که با او هستند بر کافران سرسخت و در میان خودشان با یکدیگر مهربان اند. همواره آنان را در رکوع و سجود می‌بینی که پیوسته فضل و خشنودی خدا را می‌طلبند. نشانه آنان در چهره‌شان از اثر سجود پیداست. این است توصیف آنان در تورات. اما توصیفشان در انجیل این است که: وجودشان چون زراعتی است که جوانه‌های خود را رویانده؛ پس تقویتش کرده تا ستبر و ضخیم شده و در نتیجه بر ساقه‌هایش [محکم و استوار] ایستاده است؛ به طوری که دهقانان را [از رشد و انبوهی خود] به تعجب می‌آورد تا خدا به وسیله [انبوهی و نیرومندی] مؤمنان، کافران را به خشم آورد. خدا به کسانی از آنان که ایمان آورده و کارهای شایسته انجام داده‌اند، آمرزش و پاداشی بزرگ وعده داده است (فتح: ۲۹).

﴿مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ
رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ...﴾: همراهان این پیغمبر چه روحیاتی
دارند؟ کسانی که با او، دلدادۀ او و همراه او هستند،
با هر ظلم و کفری می ستیزند و در مقابل کافران
با شدت و حدّت برخورد می کنند؛ اما وقتی به
خودشان می رسند، همدیگر را دوست دارند و حامی و
کمک [کننده] و مدافع حقوق یکدیگر هستند. گرگ‌ها
و درنده ها همدیگر را تهدید می کنند؛ اما پیروان
رسول گرامی اسلام صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ برای یکدیگر فدا می شوند؛
به خاطر آن دوستی و محبتی که توسط ایمان، قرآن
و اسلام به یکدیگر پیدا کردند.

﴿...تَرَاهُمْ رُكَّعًا سُجَّدًا...﴾: آن ها را می بینی که به رکوع
و سجده علاقه مند و به عبادات وابسته هستند.
ویژگی پیروان رسول گرامی اسلام صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ این است که
اهل قرآن، نماز، عبادت، جوانمردی، رحم و مروت و
عدالت و انصاف هستند. همه این ها در رفتار پیروان
رسول گرامی اسلام صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ مشاهده می شود.

﴿...يَبْتَغُونَ فَضْلًا مِنَ اللَّهِ وَرِضْوَانًا...﴾: اگر هم دنبال
نان و آب و روزی شان هستند، در حقیقت دنبال فضل
خدا هستند. فضل خدا هم قرآن و ولایت اهل بیت عليهم السلام

و هم نان و روزی ماست. [خداوند] در سوره مبارک جمعه فرمود:

﴿فَإِذَا قُضِيَتِ الصَّلَاةُ فَانْتَشِرُوا فِي الْأَرْضِ وَابْتَغُوا مِنْ فَضْلِ اللَّهِ وَاذْكُرُوا اللَّهَ كَثِيرًا لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ﴾^۱

وقتی نماز جمعه انجام شد، دنبال کار و زندگی تان بروید. الان اینجا جمع شده اید. حالا در زمین، در کوچه خیابان های شهرتان منتشر شوید و دنبال فضل خدا باشید. اگر قبل از نماز جمعه فکر می کردیم باید دنبال یک لقمه نان باشیم، [اکنون] قرآن به ما یاد می دهد که: دیگر این را نگوئید. این در شأن شما نیست! همه موجودات دنبال یک لقمه نان هستند. شما انسان هستید:

﴿وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ وَحَمَلْنَاهُمْ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَرَزَقْنَاهُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَفَضَّلْنَاهُمْ عَلَى كَثِيرٍ مِمَّنْ خَلَقْنَا تَفْضِيلًا﴾^۲

شما همان نان را فضل خدا و رزق ببینید و بگوئید: خدا عنایت فرمود و فضلش را شامل حال ما قرار داد:

۱ . چون نماز پایان گیرد، در زمین پراکنده شوید و از فضل و رزق خدا جویا شوید و خدا را بسیار یاد کنید تا رستگار شوید (جمعه: ۱۰).

۲ . به یقین فرزندان آدم را کرامت دادیم: آنان را در خشکی و دریا [بر مرکب هایی که در اختیارشان گذاشتیم] سوار کردیم، به آنان از نعمت های پاکیزه روزی بخشیدیم و آنان را بر بسیاری از آفریده های خود برتری کامل دادیم (اسراء: ۷۰).

﴿...سِيمَاهُمْ فِي وُجُوهِهِمْ مِنْ أَثَرِ السُّجُودِ...﴾: به خاطر تأثیری که سجده‌ها بر روح و جان و جسم آن‌ها گذاشته است، چهره‌هایشان آرام و نورانی است.

﴿...ذَلِكَ مَثَلُهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَمَثَلُهُمْ فِي الْإِنْجِيلِ كَزَرْعٍ أَخْرَجَ شَطْأَهُ فَآزَرَهُ فَاسْتَغْلَظَ فَاسْتَوَىٰ عَلَىٰ سُوقِهِ يُعْجِبُ الزُّرَّاعَ...﴾: خدا در انجیل مثال این‌ها را [چنین] می‌فرماید: این‌ها مثل درخت یا نهالی هستند که جوانه زده و بعد تغذیه می‌شود. کم‌کم قلمه این درخت محکم می‌شود. وقتی نهال [تازه] جوانه می‌زند، شکننده و ضعیف است و راحت خم می‌شود؛ اما کم‌کم قوت می‌گیرد و محکم می‌شود. سپس محکم روی پای خود می‌ایستد. این [فرایند] زارعان را متعجب می‌کند که: من بذری کاشتم و چه شد! [گویی] معجزه‌ای اتفاق افتاد.

﴿لِيَغِيظَ بِهِمُ الْكُفَّارَ ۗ وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ مِنْهُمْ مَغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا...﴾: دنیا دنیای کفر و ظلم و شرک بود. خون‌ریزی می‌شد و کسی به کسی رحم نمی‌کرد. حتی کسانی بودند که دختران خود را زنده به گور می‌کردند. چنین کسی چطور [ممکن است] به دیگری رحم کند؟ فقر حاکم بود و

نظم و انضباطی وجود نداشت. در این شرایط، رسول گرامی اسلام صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ به رسالت مبعوث شدند و جامعه‌ای درست کردند که بشریت تا قیام قیامت حیرت زده این جامعه را مطالعه می‌کند و متحیر است: این همه تحول در مدت کوتاه، با آن همه جنگ و ناامنی و گرفتاری که برای آن حضرت به بار آورده بودند! امروزه هم انقلاب ما توسط رهبر عظیم الشان انقلاب مُتَّوِّعًا بر اساس سیره و سنت رسول گرامی اسلام صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ می‌رود تا آرمان‌های بلند آن حضرت را برای جهانیان آشکار کند و مردم نیازمند معنویت و آرامش را توسط اسلام به این آرامش برساند ان شاء الله.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ ﴿١﴾

وَرَأَيْتَ النَّاسَ يَدْخُلُونَ فِي دِينِ اللَّهِ أَفْوَاجًا ﴿٢﴾

فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَاسْتَغْفِرْهُ إِنَّهُ كَانَ تَوَّابًا ﴿٣﴾.

خطبه دوم

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ
الْأَنْبِيَاءِ وَالْمُرْسَلِينَ أَبِي الْقَاسِمِ الْمُصْطَفَى مُحَمَّدٍ
وَعَلَى عَلِيٍّ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَعَلَى فَاطِمَةَ الزَّهْرَاءِ
سَيِّدَةِ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ وَعَلَى الْحَسَنِ وَالْحُسَيْنِ
سَيِّدَيْ شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّةِ وَعَلَى عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ
وَعَلَى مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ وَعَلَى جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ
وَعَلَى مُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ وَعَلَى عَلِيِّ بْنِ مُوسَى
وَعَلَى مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ وَعَلَى عَلِيِّ بْنِ مُحَمَّدٍ وَعَلَى
الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ وَعَلَى الْحُجَّةِ الْقَائِمِ الْمُنْتَظَرِ
الْمَهْدِيِّ صَلَوَاتِ اللَّهِ وَسَلَامُهُ عَلَيْهِمْ أَجْمَعِينَ.

مناسبت‌های هفته

مبعث پیغمبر اکرم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ

باز هم پیشاپیش مبعث رسول گرامی اسلام را تبریک
عرض می‌کنم. این مبعث را از نگاه دیگری ببینیم:

هر کدام از پیامبران گذشته، پیامبر بعد از خودشان را معرفی و پیغمبر قبل از خودشان را تصدیق می کردند که: ما او را قبول داریم:

﴿وَلَقَدْ وَصَّلْنَا لَهُمُ الْقَوْلَ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ﴾^۱

یعنی این مرام و مکتب به هم متصل است و هر پیغمبری به پیغمبر قبلی وصل است. مؤمنان هم همین طور هستند. برخلاف دشمنان پیغمبران که تکه پاره هستند و هیچ کدام از آن ها هیچ کدام را قبول ندارند. مثلاً خدا درباره منافقان می فرماید:

﴿الْمُنَافِقُونَ وَالْمُنَافِقَاتُ بَعْضُهُمْ مِنْ بَعْضٍ يَأْمُرُونَ بِالْمُنْكَرِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمَعْرُوفِ وَيَقْبِضُونَ أَيْدِيَهُمْ نَسُوا اللَّهَ فَنَسِيَهُمْ إِنَّ الْمُنَافِقِينَ هُمُ الْفَاسِقُونَ﴾^۲

این ها هیچ ربطی به یکدیگر ندارند و دل این ها با هم نیست؛ اما درباره مؤمنین می فرماید:

﴿وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ يَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُقِيمُونَ

۱ . ما این قرآن را برای آنان پی در پی و به هم پیوسته [به صورت سوره ای پس از سوره ای و آیه ای بعد از آیه ای] آوردیم تا متذکر و هوشیار [حقایق] شوند (قصص: ۵۱).

۲ . مردان و زنان منافق همانند و مشابه یکدیگرند: به کار بد فرمان می دهند، از کار نیک باز می دارند و از انفاق در راه خدا امساک می ورزند، خدا را فراموش کردند و خدا هم آنان را [از لطف و رحمت خود] محروم کرد؛ یقیناً منافقان اند که فاسق اند (توبه: ۶۷).

الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَيُطِيعُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ ۚ
أُولَئِكَ سَيَرْحَمُهُمُ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿۷۱﴾

همه آن‌ها با هم هستند، همدیگر را دوست دارند، از همدیگر حمایت می‌کنند و یاور و غم‌خوار هم هستند.

این فرق بین پیغمبران و دشمنان پیغمبران، و بین مؤمنان و در مقابل آن‌ها منافقان است. واقعیت هم همین‌طور است: وقتی می‌بینیم کسی اهل ایمان است، به او علاقه مند می‌شویم. چنان‌که در روایت هم بود و در خطبه‌ها [ی‌پیشین] عرض کردیم. امام باقر علیه السلام فرمودند: اگر در دلت مؤمنین را دوست داری و به آن‌ها علاقه مند هستی، بدان که در تو خیری هست. [اگر] کسانی را دوست داری که خدا را اطاعت می‌کنند و مؤمن هستند، در تو خیر هست؛ اما اگر نه، با مؤمنان میانه‌ای نداری، هرکجا بررسی [زیر آب] آن‌ها را می‌زنی، با آبروی آن‌ها بازی می‌کنی و از آن‌ها خوش‌تر نمی‌آید، بدان که در تو شر هست. فکری به حال خودت نکن. در مقابل، اگر بدت می‌آید از آدم‌هایی که در مقابل خدا هستند

۱ . مردان و زنان باایمان دوست و یار یکدیگرند: همواره به کارهای نیک و شایسته فرمان می‌دهند، از کارهای زشت و ناپسند باز می‌دارند، نماز را بر پا می‌کنند، زکات می‌پردازند و از خدا و پیامبرش اطاعت می‌نمایند. یقیناً خدا آنان را مورد رحمت قرار می‌دهد؛ زیرا خدا توانای شکست‌ناپذیر و حکیم است (توبه: ۷۱).

و دنیاپرستانی که به ایمان و دین و حق و انصاف و هیچ چیز پایبند نیستند، در تو خیر هست. قدر این خیر را بدان.^۱

پیغمبران به هم وصل هستند و دل های مؤمنان هم به برکت انبیا و اولیا عليهم السلام به هم وصل است. پیغمبر قبل از خودشان را تصدیق می کردند و می گفتند آن ها را قبول داریم:

﴿...مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ...﴾^۲

این جمله قرآنی برای ما آشناست. پیغمبر بعد از خود را معرفی می کردند [و می گفتند]: بعد از من فلانی پیغمبر است. پیغمبر خاتم صلی الله علیه و آله را بشارت می دادند. حضرت ابراهیم عليه السلام آمدن پیغمبر خاتم را بسیار بشارت داد؛ چنان که پیغمبر ما فرمودند: «أَنَا دَعْوَةُ أَبِي إِبْرَاهِيمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ.»^۳ من نتیجه دعای پدرم ابراهیم هستم. دعای حضرت ابراهیم عليه السلام این است:

۱ . نک: محمد بن یعقوب کلینی، الکافی، به تصحیح علی اکبر غفاری و محمد آخوندی، ج ۲، تهران: دارالکتب الإسلامیه، ۱۳۶۳، ص ۱۲۶: «إِذَا أَرَدْتَ أَنْ تَعْلَمَ أَنَّ فِيكَ خَيْرًا فَانظُرْ إِلَى قَلْبِكَ. فَإِنْ كَانَ يُحِبُّ أَهْلَ طَاعَةِ اللَّهِ وَيُبْغِضُ أَهْلَ مَعْصِيَتِهِ، فَفِيكَ خَيْرٌ وَاللَّهُ يُحِبُّكَ. وَإِنْ كَانَ يُبْغِضُ أَهْلَ طَاعَةِ اللَّهِ وَيُحِبُّ أَهْلَ مَعْصِيَتِهِ، فَلَيْسَ فِيكَ خَيْرٌ وَاللَّهُ يُبْغِضُكَ وَالْمَرْءُ مَعَ مَنْ أَحَبَّ»؛ ترجمه: هرگاه خواستی بدانی که در تو خیری هست، به قلبت بنگر: اگر فرمان بران خدا را دوست و معصیت کاران را دشمن می داشت، پس در تو خیر هست و خداوند دوستت می دارد. اگر پیروان خدا را دشمن و معصیت کاران را دوست می داشت، پس در تو خیری نیست و خداوند دشمنت می دارد؛ زیرا انسان همراه کسی است که دوستش می دارد.

۲ . این عبارت چندین بار در قرآن کریم به کار رفته است؛ ترجمه: تصدیق کننده کتاب های پیش از خود است.

۳ . علی بن ابراهیم قمی، تفسیر قمی، ج ۱، قم: دارالکتاب، ۱۴۰۴ق، ص ۶۲؛ ترجمه: من مصداق دعای پدرم ابراهیم عليه السلام هستم.

﴿رَبَّنَا وَابْعَثْ فِيهِمْ رَسُولًا مِنْهُمْ يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِكَ
وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَيُزَكِّيهِمْ إِنَّكَ أَنْتَ
الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ.﴾^۱

خدایا! من خانه‌تورا ساختم؛ اما اصل کار و قلب و جان و روح این خانه کسی است که به رسالت مبعوث می‌شود. در تورات و انجیل [هم] آمدن پیغمبر خبر داده شد:

﴿الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الْأُمِّيَّ الَّذِي
يَجِدُونَهُ مَكْتُوبًا عِنْدَهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ
يَأْمُرُهُمْ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَاهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُحِلُّ
لَهُمُ الطَّيِّبَاتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَائِثَ وَيَضَعُ عَنْهُمْ
إِصْرَهُمْ وَالْأَغْلَالَ الَّتِي كَانَتْ عَلَيْهِمْ ۗ فَالَّذِينَ آمَنُوا
بِهِ وَعَزَّوهُ وَنَصَرُوهُ وَاتَّبَعُوا النُّورَ الَّذِي أُنزِلَ مَعَهُ
أُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ.﴾^۲

این پیغمبر همان کسی است که در تورات و انجیل

۱ . پروردگارا! در میان آنان پیامبری از خودشان برانگیز که آیات تو را بر آنان بخواند، آنان را کتاب و حکمت بیاموزد و [از آلودگی‌های ظاهری و باطنی] پاکشان کند؛ زیرا تو توانای شکست‌ناپذیر و حکیمی (بقره: ۱۲۹).

۲ . همان کسانی که از این رسول و پیامبر ناخوانده درس پیروی می‌کنند که او را نزد خود [با همه نشانه‌ها و اوصافش] در تورات و انجیل نگاشته می‌یابند. پیامبری که آنان را به کارهای شایسته فرمان می‌دهد، از اعمال زشت بازمی‌دارد، پاکیزه‌ها را بر آنان حلال می‌نماید، ناپاک‌ها را بر آنان حرام می‌کند و بارهای تکالیف سنگین و زنجیره‌ها [بی‌جهل، بی‌خبری و بدعت را] برمی‌دارد که بر دوش عقل و جان آنان است؛ پس کسانی که به او ایمان آوردند، او را [در برابر دشمنان] حمایت کردند و یاری‌اش دادند و از نوری پیروی نمودند که بر او نازل شده، فقط آنان رستگاران اند (اعراف: ۱۵۷).

گفته شده است که خواهد آمد. سابقه او معلوم است. نمونه ای از آنچه در تورات و انجیل گفته شده است، در آیه ۶ سوره مبارک صف آمده است:

﴿وَإِذْ قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ يَا بَنِي إِسْرَائِيلَ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيَّ مِنَ التَّوْرَةِ وَمُبَشِّرًا بِرَسُولٍ يَأْتِي مِنْ بَعْدِي اسْمُهُ أَحْمَدُ فَلَمَّا جَاءَهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ قَالُوا هَذَا سِحْرٌ مُبِينٌ﴾^۱

سخنرانی عیسی بن مریم علیه السلام را بشنوید: ای بنی اسرائیل، من از طرف خدا برای شما فرستاده شده ام. پیغمبر قبل از خود را که موسی علیه السلام باشد و تورات را که کتاب آن پیغمبر باشد، تصدیق می کنم، قبول دارم و [به آن] ایمان دارم. آمدن آن پیغمبری را بشارت می دهم که پس از من می آید. حضرت عیسی، علی نبینا وآله وعلیه السلام، نام مبارک پیغمبر را به زبان آوردند. این همان بشارتی است که خدای متعال فرمود:

﴿يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ شَاهِدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا﴾

۱. [یاد کن] هنگامی را که عیسی پسر مریم گفت: ای بنی اسرائیل! به یقین من فرستاده خدا به سوی شمایم. تورات را که پیش از من بوده، تصدیق می کنم و به پیامبری مزده می دهم که بعد از من می آید و نامش «احمد» است. پس هنگامی که [احمد] دلایل روشن برای آنان آورد، گفتند: این جادویی است آشکار!

وَدَاعِيًا إِلَى اللَّهِ بِإِذْنِهِ وَسِرَاجًا مُنِيرًا. ﴿١﴾

ما تو را مبعوث کردیم تا شاهد، بشارت دهنده و هشداردهنده باشی و با اذن خدا و به فرمان خدا، مردم را به سوی خدا دعوت کنی. مردم را خدایی و سربلند کنی و از سرافکندگی گناهان و دنیاپرستی نجات بدهی. («سراج منیر») باشی؛ یعنی وجود نازنین تو روشنگر اهل عالم بشود. ان شاء الله رسول گرامی اسلام صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ در قیامت شفیع همه ما باشند و آنچه آن حضرت از زیبایی و ارزش های الهی و معنوی و ملکوتی به ارمغان آوردند، در زندگی دنیای ما جریان پیدا کند.

شهادت امام موسی کاظم

شهادت مظلومانه حضرت امام موسی کاظم عَلَيْهِ السَّلَام را به پیشگاه امام زمان عَجَّلَ اللهُ تَعَالَى فَرَجَهُ الشَّرِيف، محضر رهبر فرزانه انقلاب، خدمت نمازگزاران و همه مؤمنان و مسلمانان جهان تسلیت عرض می کنیم. حدیثی از امام کاظم عَلَيْهِ السَّلَام نقل می کنم. مخصوصاً این ایام باقی مانده از ماه شریف رجب را با این حدیث بیشتر قدر بدانیم. طوری این حدیث را بشنویم و به آن توجه کنیم که در خاطرمان بماند؛

۱ . ای پیامبر! به راستی ما تو را شاهد [بر امت] و مزده رسان و بیم دهنده فرستادیم و تو را دعوت کننده به سوی خدا به فرمان او و چراغی فروزان [برای هدایت جهانیان] قرار دادیم (احزاب: ۴۵ و ۴۶).

[چنان که] گویی می‌خواهیم این حدیث را برای دیگران نقل کنیم. حضرت فرمودند: «لَيْسَ مِنَّا مَنْ لَمْ يُحَاسِبْ نَفْسَهُ فِي كُلِّ يَوْمٍ فَإِنْ عَمِلَ خَيْرًا اسْتَزَادَ اللَّهُ وَحَمِدَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَإِنْ عَمِلَ شَرًّا اسْتَغْفَرَ اللَّهُ مِنْهُ وَتَابَ إِلَيْهِ.»^۱ از ما نیست کسی که هرروزه خودش را بررسی نکند و نگاه نکند که کجای کار است: نماز، انصاف و رحم و مروت او چطور است؟ رفتارش با خانواده و والدین خود چطور رفتاری است؟ رفتارش با رهبر و اطاعت‌پذیری او در چه شرایطی است؟ با قرآن چه ارتباطی دارد؟ آیا این همه احادیث اهل بیت عليهم السلام را می‌بیند و خبر دارد که چه چیزهایی برای او آورده‌اند؟ امام فرمود: هرکس که هر روز خودش را در همه زمینه‌ها بررسی نکند، از ما نیست. اگر کارهای او خوب است و هرچیزی سر جای خودش است، این حساب کتاب باعث می‌شود که از این پس کارهای خوب او بیشتر شود، بیشتر رنگ‌خدایی بگیرد و افزایش پیدا کند. به کارهای خوب تشویق می‌شود و هر کار خوبی هم که می‌کند، نمی‌گوید: من آدم خوبی هستم؛

۱ . محمد بن محمد مفید (شیخ مفید)، الإختصاص، به تحقیق علی میرشریفی و دیگران، ج ۱، قم: جامعه مدرسین، ص ۲۴۳؛

ترجمه: از ما نیست کسی که هر روز کارهای روزانه‌اش را محاسبه و بررسی نکند که اگر عمل خوبی انجام داده، درخواست توفیق بیشتری از خدا کند و سپاسگزاری از لطف الهی بنماید و اگر کار بدی کرده، از خدا درخواست بخشش و مغفرت کند و توبه و بازگشت به او نماید.

[بلکه] می‌گوید: خدا به من عنایت و لطف کرد که کار خوب کردم:

﴿...الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِيَ لَوْلَا أَنَّ هَدَانَا اللَّهُ...﴾

خدا عنایت کرد که برای نمازجماعت به مسجد رفتیم، در نمازجمعه حاضر شدیم، در [راه پیمایی] ۲۲ بهمن حضور پیدا کردیم و انتظار روز قدس، ماه مبارک رمضان و روزه داری را می‌کشیم. خدا عنایت کرد که صله رحم کردیم و دروغ و بی‌عدالتی را زیر پا گذاشتیم. آمریکا را هم زیر پا گذاشتیم که منشأ بی‌عدالتی‌هاست. همه این‌ها عنایت خداست. اگر حساب کند به اینجا می‌رسد.

کسی که خودش را محاسبه و بررسی می‌کند، اگر کار بدی از او سر بزند، با خدا لجاجت نمی‌کند. توبه و استغفار می‌کند. ماه شریف رجب ماه توبه و استغفار است. بسیار سفارش شده که زیاد استغفار کنیم.

۱. از آیه ۴۳ سوره اعراف: ﴿وَنَزَعْنَا مَا فِي صُدُورِهِمْ مِنْ غَلٍّ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهِمُ الْأَنْهَارُ وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِيَ لَوْلَا أَنَّ هَدَانَا اللَّهُ لَقَدْ جَاءَتْ رَسُولٌ رَبِّنَا بِالْحَقِّ وَتُودُوا أَنْ تُلَكُمُ الْجَنَّةَ أَوْرَثْتُمُوهَا بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ﴾؛ ترجمه: آنچه از کینه و خشم در سینه‌های آنان است، برمی‌کنیم [تا در بهشت با خوشی و سلامت کامل کنار هم زندگی کنند]. از زیر [کاخ‌ها و عمارت‌های]شان نهرها جاری است و می‌گویند: همه ستایش‌ها ویژه خداست که ما را به این [نعمت‌ها] هدایت کرد. اگر خدا ما را هدایت نمی‌کرد، هدایت نمی‌یافتیم. مسلماً پیامبران پروردگاران حق را به سوی ما آوردند. ندایشان می‌دهند: به پاداش اعمال شایسته‌ای که همواره انجام می‌دادید، این بهشت را به ارث بردید.

در این روزهای باقی مانده استغفار کنیم. چند متن استغفار [برای] ماه رجب داریم. یکی از استغفارهای ماه رجب این است: «استغفر الله ربّي وأتوب إليه.» یکی از متن‌ها مفصل تر و بسیار آرامش بخش است و حواس ما را جمع می‌کند. امام صادق علیه السلام فرمود:

مَنْ قَالَ كُلَّ يَوْمٍ أَرْبَعِمِائَةٍ مَرَّةٍ شَهْرَيْنِ مُتَتَابِعَيْنِ،
رُزْقَ كَثِيرًا مِنْ عِلْمٍ أَوْ كَثِيرًا مِنْ مَالٍ: اسْتَغْفِرُ اللَّهَ
الَّذِي ﴿... لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ﴾ ﴿الرَّحْمَنُ
الرَّحِيمُ﴾ ﴿بَدِيعُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ...﴾^۳ مِنْ جَمِيعِ
ظُلْمِي وَجُرْمِي وَإِسْرَافِي عَلَى نَفْسِي وَأَتُوبُ إِلَيْهِ.^۴

رحمان و رحیم است و با مهربانی از بنده خود استقبال می‌کند. زنده و پاینده است. همه عالم به وسیله او

۱. از آیه ۲۵۵ سوره بقره: «اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ»؛ ترجمه: خدای یکتا که جز او هیچ معبودی نیست، زنده و قائم به ذات [و مدبر و برپادارنده و نگه دارنده همه مخلوقات] است، هیچ گاه خواب سبک و سنگین او را فراموشی نمی‌گیرد. آنچه در آسمان‌ها و آنچه در زمین است، در سیطره مالکیت و فرمانروایی اوست. کیست آن که جز به اذن او در پیشگاهش شفاعت کند؟ آنچه را پیش روی مردم است [که نزد ایشان حاضر و مشهود است] و آنچه را پشت سر آنان است [که نسبت به آنان دور و پنهان است] می‌داند. آنان به چیزی از دانش او احاطه ندارند؛ مگر بدانچه او بخواهد. تخت [حکومت، قدرت و سلطنت]ش آسمان‌ها و زمین را فراگرفته و نگهداری آنان بر او گران و مشقت آور نیست. او بلندمرتبه و بزرگ است.

۲. رحمتش بی اندازه و مهربانی اش همیشگی است (فاتحه: ۳).

۳. از آیه ۱۱۷ سوره بقره: «بَدِيعُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَإِذَا قَضَىٰ أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ»؛ ترجمه: [بی سابقه ماده، مدت و نقشه] پدیدآورنده آسمان‌ها و زمین است. هنگامی که فرمان به وجود آمدن چیزی را صادر کند، فقط به آن می‌گوید: «باش». پس بی درنگ می‌باشد.

۴. محمدباقر مجلسی، بحار الأنوار، ج ۸۴، به تصحیح علی اکبر غفاری و دیگران، بیروت: دار احیاء التراث العربی، ۱۴۰۳، ص ۲۰؛ ترجمه: هرکس روزی چهارصد مرتبه تا دو ماه بی دربی این استغفار را بگوید، دانش فراوان یا ثروت فراوان روزی اش می‌شود؛ برای همه ستم‌ها، جرم‌ها و زیاده روی‌هایم بر خودم، آمرزش می‌جویم از خدا که معبودی جز او نیست، زنده و پاینده، بخشنده و مهربان و پدیدآورنده آسمان‌ها و زمین است؛ و به سوی او بازمی‌گردم.

پدید آمده اند و پدیدآورنده آسمان ها و زمین است. همه عالم در ید قدرت او، به فرمان او و همه چیز در دست اوست.

اول این دعا و استغفار ((استغفر الله)) بود. استغفار [برای اینکه]:

﴿...إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي...﴾^۱

اگر یک بار [این استغفار را] با دقت و با معنا بخوانیم، در هر شرایط روحی باشیم، آرامش پیدا می کنیم و تأثیر بسیار بسزایی در ما خواهد داشت.

حوادث اخیر در اوکراین

الان در اوکراین ماجراهایی در شرف وقوع است و ظلمی در آنجا اتفاق می افتد. آمریکایی ها در این اواخر بنیان گذار این ظلم در آنجا بودند. فتنه به پا کردند و یک هنرپیشه طنز را رئیس جمهور کردند، بی آنکه هیچ تخصصی در این خصوص داشته باشد. مملکتی را به نابودی کشاندند و آن را خلع سلاح کردند. همه این اتفاقات افتاد و الان که این مملکت

۱. از آیه ۱۶ سوره قصص: ﴿قَالَ رَبِّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي فَاغْفِرْ لِي فَغَفَرَ لَهُ إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ﴾؛ ترجمه: گفت: پروردگارا! [از اینکه از جایگاهم درآمدم و وارد شهر شدم] به خود ستم کردم. [مرا از شر دشمنانم حفظ کن] و آمرزش را نصیب من فرما. پس خدا او را آمرزید؛ زیرا او بسیار آمرزنده و مهربان است.

دچار بحران شده، هیچ کاری به سرنوشت این مردم و دولت دست نشانده خودشان ندارند. همان کاری که با شاه، با اشرف غنی، رئیس جمهور افغانستان و با صدام هم کردند؛ یعنی از آن‌ها سواری گرفتند که به مقاصد خودشان برسند. موقعی که مردم مقاومت و ایستادگی کردند، آن‌ها نوکرشان را در آتش و آشوب رها کردند و دنبال کار خودشان رفتند. این بود که گفتند سفیر اوکراین به مسئولان جمهوری اسلامی گفته است: شما راه ما را نروید. البته ما هیچ وقت [راه آن‌ها را] نرفتیم. آن‌ها خیلی خواستند ما را خلع سلاح کنند؛ ولی کور خواندند! مردم ما روز به روز در مقابل دشمن مسلح‌تر به میدان خواهند آمد.

روز ملی حمایت از حقوق مصرف‌کنندگان

روز ملی حمایت از حقوق مصرف‌کنندگان است. جا دارد یک بار دیگر به دولت خادم و خدوم خداقوت عرض کنیم و یک بار دیگر تأکید کنیم که [به] معیشت و سفره مردم [توجه کنند]. گرانی چیزهایی که برای زندگی واجب است، مردم را خیلی در فشار قرار داده است. ما می‌دانیم که زحمت می‌کشند؛ ولی این

زحمت را شبانه روزی، با شتاب بیشتر، با جدیت و پیگیری‌های مجدّانه واقعی [پیش بگیرند]. الحمد لله [همین طور هم] هست. مخصوصاً [اکنون که] به ایام سال تحویل هم نزدیک می‌شویم، [کاری کنند که] مردم آسایش و رفاه را در زندگی‌شان ان شاء الله مشاهده کنند. تشکر می‌کنیم از همه زحماتی که تا به حال کشیده‌اند و می‌کشند.

روز امور تربیتی و تربیت اسلامی

روز امور تربیتی و تربیت اسلامی است. مدیرکل محترم آموزش و پرورش صحبت کردند؛ [البته] بنده توفیق حضور نداشتم. ما از مدیرکل محترم آموزش و پرورش و همه همکاران ایشان، مجدّانه و مصرّانه می‌خواهیم که اصل کارشان را آموزش قرار بدهند. معمولاً در ایام انتخابات نوساناتی [رخ می‌دهد]. با انتخابات شروع می‌شود و متأسفانه بعد از انتخابات هم دست از سر مردم برنمی‌دارد. آموزش و پرورش جایی نیست که ابزار و آلت دست آدم‌هایی باشد که به مطامع دنیایی خودشان فکر می‌کنند. کار آموزش و پرورش این چیزها نیست. [وظیفه این نهاد] آموزش

وپرورش، تعلیم و تربیت و تهذیب نفوس است. به داد کودکان و نوجوانان و دانش آموزانی برسیم که از هر سو در عالم به آن ها تهاجم می شود، با فرهنگ و شخصیت آن ها بازی می شود و خوراک های مسموم برای آن ها تهیه می شود. معلم، مدیر، هر [فردی از اهالی] آموزش و پرورش و هرکسی در فضای گسترده تعلیم و تربیت و آموزش، از مهدکودک و پیش دبستانی تا دانشگاه، همه و همه باید کاری کنیم که فرهنگ ایمانی دست ما را بگیرد. الان جنگ فرهنگی دشمنان علیه ما، جای جنگ های نظامی نشسته است. آن ها از نظر نظامی هیچ غلطی نتوانستند و نمی توانند بکنند؛ ولی از نظر فرهنگی بچه ما را سرباز خودشان می کنند. آموزش و پرورشی های عزیز ما! خدا به شما قوت بدهد. زیاد زحمت می کشید؛ اما اگر دغدغه ای غیر از این داشته باشید، حقوقی که می گیرید مشکل پیدا می کند. برای اینکه آن حقوق بیت المال است و برای تربیت بچه های مردم در اختیار شما قرار می گیرد. آن امکانات فقط برای این منظور است. من اجمالاً گفتم. عزیزان ما فرهیخته هستند و وظیفه خودشان را بهتر می دانند.

توصیه‌هایی برای عموم مردم

عذرخواهی می‌کنم که خطبه‌ها طولانی شد. الان تمام می‌شود. جا دارد نکته دیگری را هم یادآوری کنم و سه توصیه عرض کنم:

یک: ما باید قداست نهادهای دینی را در هر شرایطی حفظ کنیم. ما سپاه پاسداران را ثمره انقلاب می‌دانیم. بسیار برای ما محترم است و باید قداست آن محفوظ بماند. ما دستگاه قضا را نعمت خدا در انقلاب اسلامی می‌دانیم. قضاوتی که باید بر اساس شرع و دین باشد؛ پس باید قداست آن را حفظ کنیم. مبادا از قلم، بیان و رفتار ما [کاری در راستای] تضعیف دستگاه قضا سر بزند! تضعیف غیر از این است که دل سوزانه نقدی بگوییم. نقد دل سوزانه کمک است؛ اما شیطنت کردن، ضعیف نشان دادن و طعنه و امثال آن به دستگاه قضا رو داشتن، این ناجوانمردی است. وظیفه دینی و انقلابی ما چیز دیگری را اقتضا می‌کند. باید به نهادهای انقلابی خودمان احترام بگذاریم. نباید بگذاریم کسی این‌ها را تضعیف کند. دو: در نتیجه، به قانون هم باید احترام بگذاریم.

حتماً قانون باید برای ما فصل الخطاب باشد. هرچه قانون گفت [همان است]. [سیره] امیرالمؤمنین علیه السلام را ببینیم: [شخصی] یهودی زره او را برداشته است. حضرت به دادگاه رفته است. رئیس دادگاه می گوید: یا امیرالمؤمنین! حضرت فوراً تذکر می دهد: من اینجا امیرالمؤمنین نیستم. علی بن ابی طالب هستم. حق نداری به من بگویی امیرالمؤمنین؛ در حالی که یک نفر دیگر در مقابل من است. قرار است [اینجا] دادخواهی بشود. سپس حضرت می گوید که برای چه به اینجا آمده است. توضیح می دهد و می گوید: این زرهی که در اختیار این آقای یهودی هست، من این زره را به این آقا نه فروختم و نه بخشیدم. یهودی هم که از امیرالمؤمنین علیه السلام ارث نبرده است. ارث را نگفت برای اینکه معلوم بود. [فقط] این دو تا را گفت. نگفت: زره مرا به سرقت برده است. شاید نفهمیده و اشتباه گرفته است. قاضی باید از حضرت شاهد و دلیل می خواست؛ [اما] شاهی در کار نبود. [در نتیجه] قاضی «حکم به ظاهر» کرد. [زیرا] نمی شد کاری کرد. زره دست اوست و دلیل کافی هم نبود. البته آن یهودی فهمید که آن زره برای او نیست.

ما مسلمان‌ها هم [باید] بفهمیم که خیلی وقت‌ها ممکن است چیزی به نفع ما قضاوت شود؛ به خاطر اینکه وکیلان خیلی قوی [عمل کرده] است. [مثلاً] من می‌دانم که این خانه برای من نیست؛ ولی وکیل ثابت می‌کند که برای من است. [یا مثلاً] من می‌دانم این مبلغ به من ربطی ندارد؛ [ولی] وکیل ثابت می‌کند که برای من است.

خود رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ هم به ظواهر حکم می‌فرمودند؛ بر اساس کسانی که شهادت می‌دادند و دلایلی که اقامه می‌شد. باید هم [چنین باشد]. اگر این کار را نمی‌کردند، دیگر احکام رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ برای ما قابل تبعیت نبود. می‌گفتیم: او با علم غیب قضاوت می‌کند. ما که علم غیب نداریم. به ظاهر قضاوت می‌کردند که برای ما هم اسوه و الگو باشد؛ ولی خود رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرمودند: اگر من هم حکمی صادر کنم و مثلاً مالی جابه‌جا شود، کسی که این مال ملک او نبوده و به قضاوت من و بر اساس شواهد و ظواهر، این ملک برای او شده است، [باید از آن] پرهیز کند. حتی اگر من قضاوت کنم، این مال حرام حلال نمی‌شود. این هم توصیه‌ای [بود] به کسانی که

گاهی فقط به دلیل اینکه وکیل قوی [دارند]، منافعی [به دست می آورند]. آن بنده خدایی که حقش ضایع شده، وکیلش ضعیف بوده است؛ وگرنه مال برای او بوده است. خودشان هم می دانند. در چنین صورتی باید رعایت کنند.

سه: توصیه رهبر فرزانه انقلاب عَلَيْهِ السَّلَام به عزیزان دستگاه قضا را هم یادآوری می کنم. حضرت آقا فرمودند: خیلی «حق، حق» می گوئیم. خیلی وقت ها می گوئیم: «حق»؛ [اما] فقط [موضوع] حق [مطرح] نیست. در کنار حق، چیزهای دیگری هم هست.

من می گوئیم: الان اگر دادگاهی تشکیل شود و یک طرف خدا و یک طرف بنی اسرائیل [باشد]، بنی اسرائیل می توانند بر اساس قانون در مقابل خدا کارهایی بکنند. بنی اسرائیل می گویند: خدایا! تو گفتی روز شنبه ماهی نگیرید. [آیا] ما ماهی گرفتیم؟ خدا می گوید: نه، انصافاً شما ماهی نگرفتید. بنی اسرائیل سؤال دومشان را در این دادگاه مطرح می کنند و می گویند: خدایا! تو به ما گفتی روز یکشنبه ماهی نگیرید؟ خدا می گوید: نه، من نگفتم روز یکشنبه ماهی نگیرید. این ها حيله ای به کار بردند: روز شنبه

که ماهی‌ها خیلی جنب و جوش داشتند، جلوی این کانال‌ها را بستند. روز شنبه ماهی نگرفتند؛ [اما] روز یکشنبه سراغ ماهی‌ها رفتند. این به حیلۀ بنی‌اسرائیلی [معروف] شد.

رهبر فرزانهٔ انقلاب رَضِيَ اللهُ عَنْهُ فرمودند: وقتی می‌گویید قانون، باید دو چیز دیگر را هم در کنار قانون ببینید: حق و عدالت. وقتی مثلث قانون، حق و عدالت وقتی شکل بگیرد، همه خوشحال می‌شوند و هیچ اتفاق بدی نخواهد افتاد. همهٔ ما باید این توصیه‌ها را رعایت کنیم که رعایت تقواست. همواره یکدیگر را به رعایت تقوا سفارش می‌کنیم و از خدای متعال می‌خواهیم که متقی بمانیم، متقی زندگی کنیم و متقی بمیریم.

دعای پایانی

پروردگارا! عاقبت امر همهٔ ما را ختم به خیر بفرما؛
پروردگارا! لحظهٔ مرگ ما را لحظهٔ سعادت، خوشبختی،
سربلندی و اوج ایمان ما قرار بده؛
سایهٔ عزت و اقتدار رهبر فرزانهٔ انقلاب را بر سر
مسلمانان جهان و مستضعفان عالم مستدام بدار؛

در این ماه استغفار و توبه، امام رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْه، شهیدان و درگذشتگان همه مؤمنین و مؤمنات را مشمول غفران و رحمت خودت قرار بده؛
فرج مولا و صاحب ما را نزدیک بفرما.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ﴿١﴾

اللَّهُ الصَّمَدُ ﴿٢﴾

لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ ﴿٣﴾

وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ ﴿٤﴾.

وَالسَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران